והוינן בה מ"ש כאן מזרח ומערב נמי אין ברירה. פ"ה דס"ד להחכם נח נשבת על ידי מילן או גדר ומחר שביתתי תחתיו מבעוד יום ועל ידי כך נח נשבת ממון לתחום וקשה להחיל יכול נשא נשבת משני לדי העיר למזרח ולמערב כיון שיש יותר מד' אלפים ביתחיים[א] לכן נ"ל דכפ"ה בעירובין (דף לו: ושם) [ב] לעולם מילו יכול נשא נשבת רק מרוח אחת ומ"מ כריך ברירה דשמא נח נזוז ממקומו ושם נשא שנח יפת מכח נח כאן ונח כאן הרינו כאני עירי והא דקאמר למזרח ולמערב[ג] נשו דוקא דשם כן יהא משמע לריך למזרח משום מערב ולמערב משום מזרח אשא רוצה לומר למזרח או למערב נמי מין ברירה דשמא נח נזוז ממקומו ועוד אמר הרר"ף דיכול להיות דהחכם נח משני לדדי העיר נשבת ואפילו בלא מילן ונדר כגון שהוא קרוב נשם אלפים של עיר מלפונה והוא רוצה להתקרב לתוך ד' אלפים של עיר לרוח מזרחית לפונית או לרוח מערבית לפונית מפני שיש שם מקום יפה לדרוש ואין נגד העיר ממש מקום פנוי לדרוש רק בשני מקומות אלו ואין החדש מניח ערובו למזרח ממש ולמערב ממש אשא מקום מתקדש הוא לכל החכם כל מה שיכול ומניח ערובו לאלפים אחה של רוח מזרח לכל לפון וכן לאלפים אחה של רוח מערבי לכל לפון ומשא שהוא יכול להתקדש עד סוף אלפים של מקום שביתת החכם שהוא מהלך כל אלכסון של ד' אלפים לכל לפון ע"י ערובו שניה למזרח או למערב ר"ל למזרח אחורי העיר או למזרחו של חכם וקל להבין: **ואמר** רבי יוחנן **וכבר בא חכם אלמא לית ליה לר'** יוחנן ברירה. ופ"ת ליישני ליה דיש חלוק בין תולה בדעת עלמו לתולה בדעת אחרים כלאן ולכאן נח משום דתולה בדעת עלמו אבל למזרח ולמערב דתולה בדעת החכם אית ליה ברירה וי"ל דר' יוחנן סבר דאין חלוק בין תולה בדעת עלמו לתולה בדעת אחרים והא דקאמר מ"ם היינו ר' יוחנן דקאמר הכי כדי לבא לתרץ שכבר נח חכם וכי האי גונא אשכחנא[ד] (בבבא אתרא) דקאמר וכמה אמר ר' יצחק וכו' והיינו מילתיה דר' יצחק ופ"ת מאי פריך מדאתני ליה לרבי יוחנן הא ע"כ צ"ל דלרבי יוחנן אית ליה ברירה לר' יהודה דסבר ליה דאין חלוק בין תולה בדעת עלמו לתולה בדעת אחרים דהכי אמרינן בפרק בכל מערבין (עירובין דף לו: ושם) דקאמר התם מתנה אדם על שני דבריס כו' ר' יהודה אומר אם היה אחד מהם רבו יגך אחר רבו ואם היו שניהם רבותיו למקום שירלה יגך דאית ליה ברירה וקאמר עלה בגמרא ליתא למתני' מדתני' אין ופריך אדרבה ליתא לדאין מקניה מתני' דמתנה אדם על ערובו ומשני התם משום דתניא הלוקח יין מבין הכותים פי' מסייע ליה לדתניא אין סומי אדם מקני תרתי כו' והקשה ר"י התם אדרבה ליתא לדאין וההוא דהלוקח לית ליה ברירה משום דתנן בפרק מי שהחזו (גיטין דף עג.) מה היא נאומן הימים הרי היא כחשת אים לכל דבריה ולכי מיית הוי גיטא [ולייקינן מינה דאית ליה לר"י ברירה] ותנן נמי בעה"ב שאמר מה שלקטו עניים היום יהא הפקר אלמא כולהו הני מתני' אית להו ברירה לר"י ופ"ל סמי תרתי מקמי תלת ומשני לעולם אית לאין דכולהו מתניתין איירי במולה בדעת אחרים ומשום הכא אית להו ברירה אבל אין מייני במולה בדעת עלמו ומש כן לר' יוחנן דלית ליה הך חילוק על כרחך אית ליה דליתא דאין מקני הך תלת מתני' ומאי פריך לר' יוחנן מדתני' אין ומשני משום דבעי למרך לעולם נח מיפוך הקשה קושיא קלה מע"ג דשמא לר' יוחנן לית ליה לאין עוד תירץ הר"ר שמשון משא"ז דאפי' ליתא לאין לר' יהודה נח אמרה מ"מ חד תנא מעלמא אמרה ולכך מייתב ר' יוחנן הבריית שכבר נח חכם כו' ושם כן פריך שפיר:

ולבטיל מים ומלח לגבי עיסה. פרש"י הואיל ועיסה נפיסא ותימה הא הוי דבר שיש לו מתירין שאפי' בחלב נח בטיל וי"ל דה"מ מין במינו אבל מין בשאינו מינו כי הכא בטל שפיר והכי מפרש בהדיא בירושלמי ועוד דלא דמי לשאר איסורים דהכא תלוי בטעם אבל הכא איסור תחומין תלוי בשם בעלים על החפץ וכאן שם בעל העיסה עליה ונח שם בעלת המים והמלח ולכך יש לו להתבטל אע"ג דליכא בטעמא ונח בטל בשאר איסורים ורבי אבל אבל מהדר להו לאין שם בעלת המים והמלח בטל מכאן כמו שאין שם בעל הקב בטל בעשרה קנין דנפיסי:

הרי

מוסף רש"י

מאי שנא לבאן ולבאן. דתלה עלמו לומר בשאר שתלה אלן, דלא שרי ר' יהודה, דאין ברירה. לכי כריך למר אמרינן שמא אמנול כי קנה עירוב נאו דעתיה אהך הוה אלא מחלוקת (עירובין לו:) מזרח ומערב נמי. בשלא נח אלא אחד, ואף אלקח דעתך השתא דאין השמשות עדיין נח נח חכם למזרח, שעדיין היה רחוק מן העירוב (ל"ל העיר) שאם אלפים פחות שני אמות ומשתיכה הלך אלפים וכנסם לתוך שבעתא אלפים של עיר וזה שהיה עירובו ותלה בדעת החכם ואמר אם יבא למזרח מי יאמר דבשעת קנין עירוב היה דעת החכם ליכנס לתוך ד' אלפים של עיר, דילמא נח היה בדעתו של זה, נאו ולא קנה עירובו של זה, ור' יהודה קאמר דקי דאמרינן סוכרי הדבר דסופו סוכים שבין השמשות היה דעתו לכלן (שם ב) ולי: דקס"ד דבין השמשות עדיין חכם נח נח והוא בהלכתן ויכול לבא משתחך למזרח ולמערב ובא לו לאחר מכן (יומא נו:). **וכבר בא חכם.** מתניתין בהכי קאי שפיכח בשבת נח חכם כבר בח חכם קודם קנין העירוב אבל זה נח ידע להיכן בא, ואין כאן ברירה, שכך מתנה לבל שהחכם בח יהא עירובי קונה, ואין הדבר תלוי, אלא בלבו מילתא בשיבולי שעורים שכבר בח חכם ואין יכול לבא משתחך למזרח ולמערב. **כרי הוא לרבי אבא בר כהנא אומר אפילו אלפים אמה.** אין לריך לומר שהרי אלפים אמה של ד' אלפים של עיר הן, אלא אפילו אלפים אמה של עיר אחרת הן, שהרי עירובו של זה בעיר אחרת הוא, ואפ"ה אלפים אמה של עיר זו הן של עיר אחרת, שהרי אלפים אמה של עיר אחרת הן אלפים של עיר זו